ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **A. L. I. R.**, zastoupen Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného v řízení o žádosti podané dne 24. 8. 2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu Brně ze dne 28. 7. 2022, č. j. 30 A 18/2022-46,

takto:

Rozsudek Krajského soudu Brně ze dne 28. 7. 2022, č. j. 30 A 18/2022-46, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a rozsudek krajského soudu

[1] Dne 24. 8. 2021 zaslal žalobce žalovanému prostřednictvím držitele poštovní licence formulářovou žádost o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu - za účelem studia na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity; žalovaný (dle názoru žalobce) o žádosti v zákonné lhůtě nevydal rozhodnutí.

[2] Žalobce se proto žalobou podanou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) domáhal ochrany proti nečinnosti žalovaného. Soud žalobu zamítl.

[3] Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný vedl o žádosti řízení pod sp. zn. OAM-37063/DP-2021. Toto řízení však již skočilo, a to rozhodnutím žalovaného ze dne 12. 10. 2021, č. j. OAM- 37063-5/DP-2021, které následně potvrdila Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců rozhodnutím ze 4. 3. 2022, č. j. MV-19467-4/SO-2022. Správní řízení bylo totiž vedeno na základě (fyzicky) jediné žádosti žalobce (doručované jím žalovanému dvakrát, přičemž u žalovaného žádné jiné

řízení o této žádosti vedeno nebylo). Spor mezi účastníky řízení probíhal o tom, o jaký typ žádosti se jednalo a *de facto* i o tom, kdy řízení o ní bylo zahájeno - zda 26. 8. 2021, či zda dnem opětovného osobního podání téže žádosti žalobcem dne 22. 9. 2021. Správnost postupu žalovaného v řízení je významná pro řízení probíhající u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 30 A 29/2022, v němž se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí Komise ze dne 4. 3. 2022. O jediné žádosti žalobce tedy správní orgány vedly jediné správní řízení, které skončilo vydáním shora citovaného rozhodnutí Komise. Zda toto rozhodnutí z hlediska přezkumu jeho zákonnosti obstojí, je však relevantní až pro poukazované související řízení před Krajským soudem v Brně.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalované

[4] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel namítal, že krajský soud učinil nesprávný závěr o tom, že o jeho žádosti podané dne 24. 8. 2021 žalovaný rozhodl. Opominul totiž, že žalovaný rozhodl pouze o žádosti podané stěžovatelem osobně dne 22. 9. 2021 a nikoliv o žádosti ze dne 24. 8. 2021 zaslané poštou. Dle jeho názoru podal žádosti dvě a správní orgány tak měly povinnost rozhodnout o obou těchto žádostech.

[6] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost má požadované náležitosti a je projednatelná. Důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Pro přehlednost shrnuje Nejvyšší správní soud úvodem skutkový a procesní stav věci. Stěžovatel zaslal žalovanému prostřednictvím držitele poštovní licence formulářovou žádost o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu - za účelem studia na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity. Žádost byla datovaná dne 24. 8. 2021 a podepsaná stěžovatelem. Žalovaný uvedenou žádost podle razítka podatelny přijal dne 26. 8. 2021; uvedené razítko je však na žádosti dále označeno jako „neplatné/annulled“. Následně ji stěžovateli vrátil, jelikož ji žalovaný vyhodnotil jako žádost o povolení k dlouhodobému pobytu; její podání prostřednictvím držitele poštovní licence tak považoval za odporující zákonu. Stěžovatel tutéž žádost (stejný tiskopis jaký zaslal poštou) podal u žalovaného osobně dne 22. 9. 2021. Na přední straně této žádosti, vedle původního shora uvedeného razítka podatelny, je vyznačeno nové razítko potvrzující přijetí žalovaným s vyplněným datem 22. 9. 2021.

[10] O stěžovatelově žádosti podané osobně dne 22. 9. 2021 žalovaný rozhodl dne 12. 10. 2021, č. j. OAM- 37063-5/DP-2021. Tímto rozhodnutím řízení o žádosti postupem podle § 169r odst. 1 písmeno d) zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky zastavil, z důvodu opožděného podání žádosti. Komise pro rozhodování ve

věcech pobytu cizinců rozhodnutím ze 4. 3. 2022, č. j. MV-19467-4/SO-2022, zamítla stěžovatelovo odvolání a uvedené prvostupňové správní rozhodnutí zároveň potvrdila.

[11] Ze správního spisu je potom zřejmé, že žádost podanou stěžovatelem poštovní přepravou dne 24. 8. 2021 vyhodnotil žalovaný jako nepřijatelnou podle § 169h zákona o pobytu cizinců; stěžovatel ji totiž nepodal osobně. O stejné žádosti stěžovatele podané osobně 22. 9. 2021 rozhodla Komise dne 4. 3. 2022.

[12] Nejvyšší správní soud však nesouhlasí s názorem krajského soudu, že je třeba na stěžovatelova podání ze dne 24. 8. 2021 (doručené žalovanému 26. 8. 2021 prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb) a podání ze dne 22. 9. 2021(doručené osobně) nahlížet jako na jedinou žádost, o které žalovaný rozhodl dne 12. 10. 2021. Jak totiž plyne z rozhodnutí Komise ze dne 4. 3. 2022, první stěžovatelova žádost byla žalovaným vyhodnocena jako nepřijatelná podle § 169h odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, neboť nebyla podána osobně.

[13] Podle § 169h odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců „[ž]*ádost o udělení dlouhodobého víza a žádost o prodloužení doby platnosti dlouhodobého víza a doby pobytu na území na toto vízum nebo žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo trvalému pobytu je nepřijatelná, jestliže žádost nebyla podána osobně podle § 169d odst. 2*“

[14] Podle § 169h odst. 5 téhož zákona „[n]*epřijatelnost žádosti zjišťuje u žádosti podané na zastupitelském úřadu zastupitelský úřad a u žádosti podané ministerstvu ministerstvo. Je-li žádost nepřijatelná, řízení není zahájeno a na žádost se hledí, jako by nebyla podána; tuto skutečnost ministerstvo nebo zastupitelský úřad cizinci písemně sdělí včetně důvodu nepřijatelnosti, učiní o ní usnesení do spisu a vrátí tiskopis žádosti, veškeré předložené doklady a správní poplatek, pokud byl uhrazen. Nepodá-li cizinec žádost osobně, ač je k tomu podle tohoto zákona povinen, postupuje se obdobně podle věty druhé.*“

[15] V případě, kdy správní orgán shledá podanou žádost nepřijatelnou, musí o tom učinit dle § 169h odst. 5 zákona o pobytu cizinců „usnesení do spisu“, žadateli sdělit důvody pro tento postup a vrátit mu tiskopis žádosti s předloženými dokumenty. Na nepřijatelnou žádost se pak hledí, jako by nebyla podána a řízení o ní se nezahajuje. Nicméně samotné usnesení o nepřijatelnosti je rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Jak uvedl Nejvyšší správní soud například již v rozsudku ze dne 27. 6. 2018, č. j. 1 Azs 26/2018-37, „*usnesení podle § 169h odst. 3 zákona o pobytu cizinců [pozn. NSS: nyní odst. 5 téhož ustanovení], je rozhodnutím podle § 65 odst. 1 s. ř. s., a podléhá tedy soudnímu přezkumu, neboť autoritativně a závazně určuje, že řízení o žádosti o povolení k pobytu či dlouhodobé vízum nebylo zahájeno a na tuto žádost se hledí, jako by nebyla podána – s konečnou platností tedy rozhoduje o osudu této žádosti*“.

[16] Stěžovatel sice podal dvakrát stejné podání, nicméně na ně nelze nahlížet jako na podání jediné, o kterém mělo být vedeno jediné správní řízení. Z výše uvedeného je zřejmé, že ačkoliv se o nepřijatelné žádosti nevede řízení a hledí se na ni jako by nebyla podána, je o ní žalovaný povinen rozhodnout usnesením, vůči kterému se lze bránit žalobou.

[17] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že vydání usnesení o nepřijatelnosti žádosti je tak důležitou součástí jejího posouzení; bez něj se žadatel nemůže domáhat soudního přezkumu správnosti postupu správního orgánu.

[18] O žádosti podané dne 24. 8. 2021 měl tedy žalovaný vydat samostatné usnesení, proti kterému se stěžovatel mohl bránit žalobou podle § 65 odst. 1 s. ř. s. Nadto soud uvádí, že pokud se na tuto žádost nahlíží jako by nebyla podána, správní orgán I. stupně o ní nemohl rozhodnout dne 12. 10. 2021; tímto rozhodnutím posoudil pouze včasnost žádosti podané dne 22. 9. 2021.

[19] Nejvyšší správní soud si od žalovaného vyžádal kompletní spis vztahující se k žádosti stěžovatele. Na tuto výzvu soudu (žalovanému doručenu dne 14. 10. 2022) však správní orgán nijak nereagoval. Soud proto vycházel ze správního spisu, který byl přiložen ke spisu krajského soudu. V tomto spise je pak založena pouze žádost stěžovatele s vyznačeným razítkem o přijetí žádosti ze dne 24. 8. 2021, které však bylo následně zneplatněno. Spis však neobsahuje usnesení o nepřijatelnosti, či doklad o vyrozumění stěžovatele s odůvodněním, proč shledal jeho žádost nepřijatelnou.

[20] Podle § 169t zákona o pobytu cizinců rozhodne ministerstvo o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu „*ve lhůtě do 60 dnů ode dne podání žádosti, jde-li o žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia, vědeckého výzkumu nebo vydání povolení k dlouhodobému pobytu rodinnému příslušníkovi výzkumného pracovníka*“

[21] V nyní posuzovaném případě vyhodnotil žalovaný stěžovatelovo podání ze dne 24. 8. 2021 jako nepřijatelnou žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu. Ze spisu však neplyne, že by žalovaný ve lhůtě vydal usnesení o nepřijatelnosti podané žádosti, ač mu zákon o pobytu cizinců v § 169h odst. 5 takový postup přikazuje. Samotná skutečnost, že stěžovateli formulář s žádostí vrátil, nedostačuje. Stěžovatel se proti pouhému vrácení formuláře nemůže bránit vůči postupu žalovaného a dosáhnout soudního přezkumu rozhodnutí o nepřijatelnosti žádosti.

[22] Nejvyšší správní soud shrnuje, že krajský soud dospěl k nesprávnému závěru, že žalovaný nebyl v době vydání rozhodnutí krajského soudu nečinný. V době vydání napadeného rozsudku dosud nedošlo k vydání usnesení podle § 169h odst. 5 zákona o pobytu cizinců o nepřijatelnosti žádosti stěžovatele, přestože již marně uplynula lhůta stanovená k jeho vydání.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Kasační stížnost stěžovatele je důvodná, proto byl napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušen a věc vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

[24] V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.); věc posoudí v mezích žalobních námitek.

[25] Krajský soud v novém rozsudku rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. prosince 2022

pokračování

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu